

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI**

Štukljeva cesta 44, 1000 Ljubljana

T: 01 369 77 00

F: 01 369 78 32

E: gp.mddsz@gov.si www.mddsz.gov.si

Številka: 0143-310/2023
Ljubljana, 21. 3. 2023
EVA
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si
ZADEVA: Seznanitev Vlade Republike Slovenije z Letnim poročilom Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije za leto 2022 – predlog za obravnavo
1. Predlog sklepov vlade:
Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) in drugega odstavka 99. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US in 18/23 – ZDU-10) je Vlada Republike Slovenije na svoji ... seji dne pod točko ... sprejela naslednji:
SKLEP
Vlada Republike Slovenije se je seznanila z Letnim poročilom Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije za leto 2022 in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije.
Barbara Kolenko Helbl generalna sekretarka
Priloga: - Letno poročilo Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije 2022
Prejemniki: - Državni zbor Republike Slovenije; - Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
/
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
- mag. Katja Rihar Bajuk, generalna direktorica Direktorata za delovna razmerja in pravice iz dela, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. - Danijel Kovač, vodja Sektorja za pokojnine in pravice iz dela, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti;
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
/
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:
- Luka Mesec, minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti; - Igor Feketija, državni sekretar, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,

- Dan Juvan, državni sekretar, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,- Danijel Kovač, vodja Sektorja za pokojnine in pravice iz dela, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti;
 - mag. Katja Rihar Bajuk, generalna direktorica Direktorata za delovna razmerja in pravice iz dela, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

5. Kratek povzetek gradiva:

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zavod) kot izvajalec in nosilec sistema obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja vsako leto na podlagi 166. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo; v nadaljnjem besedilu: ZPIZ-2) pripravi izčrpno in podrobno letno poročilo.

Letno poročilo za leto 2022 je na podlagi četrtega odstavka 186. člena ZPIZ-2 ter 24. člena Statuta Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (Uradni list RS, št. 52/14) predhodno obravnaval in sprejel Svet Zavoda na svoji 9. seji dne 27. februarja 2023.

Letno poročilo za leto 2022 je vsebinsko pripravljeno na način, da sistemsko, pregledno in podrobno prikazuje in razčlenjuje pomembnejše statistične, računovodske in druge podatke o izvajanju pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki zajemajo prav tako podrobne obrazložitve.

Letno poročilo 2022 kaže, da so bili zastavljeni cilji v veliki meri uspešno uresničeni.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ocenjuje letno poročilo Zavoda za leto 2022 kot pozitivno in meni, da je pripravljeno ustrezno in služi kot podlaga za analiziranje stanja in ugotavljanja trendov na področju obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> - nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja - razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna - razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):				
<ul style="list-style-type: none"> – prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov, – odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov, 				

- obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov.

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

(Samo če izberete NE pod točko 6.a.)

Kratka obrazložitev

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE

Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,

- niso bili upoštevani.

Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

NE

Sodelovanje javnosti pri pripravi gradiva ni predvideno.

(Če je odgovor DA, navedite:

Datum objave:

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti.
- .

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte):

Upoštevani so bili:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

Poročilo je bilo dano

Javnost je bila vključena v pripravo gradiva v skladu z Zakonom o ..., kar je navedeno v predlogu predpisa.)

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

NE

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

NE

Luka MESEC
MINISTER

Prilogi:

- predlog sklepa Vlade RS,
- obrazložitev.

PREDLOG

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) in drugega odstavka 99. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US in 18/23 – ZDU-1O) je Vlada Republike Slovenije na svoji ... seji dne pod točko ... sprejela naslednji:

SKLEP

Vlada Republike Slovenije se je seznanila z Letnim poročilom Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije za leto 2022 in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije.

Barbara Kolenko Helbl
generalna sekretarka

Priloga:

- Letno poročilo Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije 2022

Prejemniki:

- Državni zbor Republike Slovenije;
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

OBRAZLOŽITEV

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zavod) kot izvajalec in nosilec sistema obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja vsako leto na podlagi 166. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo; v nadaljnjem besedilu: ZPIZ-2) pripravi letno poročilo v skladu s predpisi, ki urejajo računovodstvo in javne finance. Letno poročilo za leto 2022 je na podlagi četrtega odstavka 186. člena ZPIZ-2 ter tretjega odstavka 24. člena Statuta Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (Uradni list RS, št. 52/14) predhodno obravnaval in sprejel Svet Zavoda na svoji 9. seji dne 27. februarja 2023. Svet Zavoda je ob obravnavi letnega poročila ugotovil, da Zavod uspešno opravlja vlogo in nalogo nosilca in izvajalca obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Letno poročilo za leto 2022 je vsebinsko pripravljeno na način, da sistemsko, pregledno in podrobno prikazuje in razčlenjuje vse pomembnejše statistične in računovodske podatke ter podatke o izvajanju obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter o poslovanju Zavoda.

Uvodni del v zgoščeni obliki podaja temeljne značilnosti in ocene poslovanja v preteklem letu, v nadaljevanju pa so primerjalno in analitično prikazani statistični ter drugi podatki po posameznih področjih dejavnosti.

Letno poročilo 2022 kaže uspešnost poslovanja Zavoda, kar je razvidno iz poslovnega dela tega poročila. Iz podatkov in izkazov računovodskega poročila je razvidno, da je Zavod poslovno leto 2022 sklenil z izravnanimi prihodki in odhodki v višini 6.715.089.178 eurov, kot zahteva veljavni zakon.

Zavod je tudi v letu 2022 zavarovancem in uživalcem pravic zagotavljal priznavanje pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter pravočasno izplačeval vse pokojninske in druge dajatve ter s tem izpolnjeval svoje poslanstvo. Celotno leto je posloval likvidno ter kljub velikemu dotoku zahtevkov, ki so jih narekovala številne spremembe ZPIZ-2, kot edini nosilec in izvajalec sistema obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja v RS dosegel in presegel večino načrtovanih ciljev.

Letno poročilo 2022 je vsebinsko pripravljeno v skladu s predpisi ter v obliki in po metodologiji, kakršno so Svet Zavoda, Državni zbor Republike Slovenije in Državni svet Republike Slovenije vse doslej ocenjevali pozitivno. Prikazane so vse z zakonom in drugimi predpisi določene vsebine ter tudi številni drugi podatki za preteklo leto, kjer je to potrebno pa tudi z daljšimi časovnimi primerjalnimi obdobji. Vse to omogoča temeljit vpogled ne le v delo Zavoda v preteklem letu, temveč tudi v uresničevanje sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja za daljše obdobje.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ocenjuje letno poročilo Zavoda za leto 2022 kot pozitivno in meni, da je pripravljeno ustrezno in lahko služi kot podlaga za analiziranje stanja in ugotavljanja trendov na področju obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Pomembni statistični podatki, ki izhajajo iz Letnega poročila za leto 2022:

- Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je bilo konec septembra 2022 v Republiki Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: RS) 2.110.547 prebivalcev. Delež uživalcev pokojnin iz obveznega zavarovanja v številu prebivalcev RS je v istem obdobju znašal 29,8 odstotka, kar je 0,1 odstotne točke več kot konec septembra 2021.
- Delež odhodkov za pokojnine v BDP se je z 9,95 odstotka v letu 2021 znižal na 9,56 odstotka v letu 2022, predvsem zaradi tega, ker se je višina BDP za leto 2022 v primerjavi z letom 2021 zvišala bolj, kot so se zvišali odhodki za pokojnine.

- Skupno povprečno število zavarovancev se je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 povečalo in je znašalo 989.063. V avgustu 2022 je bilo prvič v zgodovini več kot milijon zavarovancev (1.003.016). Stopnja rasti zavarovancev je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 znašala 2,5 odstotka (24.061 oseb), na kar je vplivalo predvsem za 2,8 odstotka višje število zaposlenih pri največji kategoriji zavarovancev (zaposleni pri pravnih osebah), za 3,6 odstotka se je povečalo tudi število zasebnikov in za 1,1 odstotka število zaposlenih pri zasebnikih. Za 14,8 odstotka se je povečalo tudi število zavarovanih oseb po 18. členu ZPIZ-2, za 0,2 odstotka pa število prostovoljnih zavarovancev.
- V letu 2022 je bilo povprečno 628.082 užívalcev starostne, predčasne, delne, invalidske, družinske in vdovske pokojnine iz obveznega zavarovanja, kar je 3314 užívalcev oziroma 0,5 odstotka več kot v letu 2021. Gre za eno najnižjih rasti v zadnjih 32 letih.
- V strukturi vseh užívalcev pokojnin iz obveznega zavarovanja glede na vrsto pokojnine so v letu 2022 največji delež predstavljali užívalci starostne pokojnine (74,9 odstotka), sledili so užívalci invalidske pokojnine (11,4 odstotka), vdovske pokojnine (8,8 odstotka), družinske pokojnine (4,3 odstotka) in delne pokojnine (0,7 odstotka). Med užívalci starostne pokojnine je bilo 49,6 odstotka žensk in 50,4 odstotka moških, med invalidskimi 41,7 odstotka žensk in 58,3 odstotka moških, med vdovskimi 96,3 odstotka žensk in 3,7 odstotka moških, med družinskimi 77,5 odstotka žensk in 22,5 odstotka moških, med delnimi pa 28,0 odstotka žensk in 72,0 odstotka moških.
- Razmerje med številom zavarovancev in užívalcev pravic iz obveznega zavarovanja je v letu 2022 znašalo 1,57 in se je povečalo v primerjavi z letom 2021, ko je znašalo 1,54.
- Povprečno število užívalcev starostne pokojnine se je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 povečalo za 1,5 odstotka. Nižje stopnje rasti v zadnjih letih kažejo na učinke ZPIZ-2 pri prilivu novih užívalcev starostne pokojnine zaradi strožjih pogojev za pridobitev te pravice in zaradi možnosti izplačevanja 40 odstotkov starostne pokojnine, če oseba po izpolnitvi pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine ostane v zavarovanju s polnim delovnim ali zavarovalnim časom.
- Povprečno število užívalcev dela starostne ali predčasne pokojnine se je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 povečalo za 15,3 odstotka. Zavod je del starostne ali predčasne pokojnine v decembru 2022 izplačal 19.334 užívalcem. Od tega jih je 57,5 odstotka iz zasebnega, 42,2 odstotka iz javnega sektorja, ostali so imeli kombinacijo obeh sektorjev. Povprečno število užívalcev delne pokojnine (40. in 116. člen ZPIZ-2, delna pokojnina in ponovni vstop v zavarovanje) se je v letu 2022 povečalo za 8,7 odstotka. Povprečno število užívalcev invalidske pokojnine se je v letu 2022 zmanjšalo za 3,2 odstotka in se od leta 2001 vseskozi zmanjšuje. V letu 2022 se je povprečno skupno število užívalcev družinske in vdovske pokojnine zmanjšalo za 2,0 odstotka.
- V povprečju so bili ob koncu leta 2022 užívalci starostne pokojnine stari 72 let in 7 mesecev, in sicer ženske 72 let in 9 mesecev, moški pa 72 let in 5 mesecev.
- Povprečna starost novih užívalcev starostnih pokojnin je po začasnih podatkih v letu 2022 tako pri ženskah kot pri moških ostala enaka kot v letu 2021, pri čemer je pri ženskah znašala 61 let in 6 mesecev, pri moških pa 62 let in 8 mesecev.
- V letu 2022 so ženske uveljavile starostno pokojnino (vključno z delnimi) v povprečju z 38 leti in 7 meseci, moški pa s 37 leti in 8 meseci pokojninske dobe, kar predstavlja v primerjavi z letom 2021 pri ženskah zvišanje za 2 meseca, pri moških pa povečanje za 9 mesecev. Z dopolnjenimi 40 ali več leti pokojninske dobe je pokojnino uveljavilo 80,2 odstotka žensk (79,1 odstotkov v letu 2021) in 72,0 odstotka moških (68,1 odstotka v letu 2021).

- Pri uživalcih starostne pokojnine se je v obdobju 2013-2022 doba prejemanja pokojnine podaljšala, pri ženskah od 22 let in 8 mesecev na 25 let in 3 mesece, pri moških pa s 16 let in 8 mesecev na 17 let in 8 mesecev. V letu 2022 je bila povprečna doba prejemanja pokojnine pri obeh spolih daljša kot v letu 2021, in sicer pri ženskah za 4 in pri moških za 1 mesec. V zadnjih desetih letih se je ta doba skrajšala pri ženskah samo v letu 2021, pri moških pa je bilo trajanje prejemanja krajše tudi v letu 2019. Na povprečno dobo prejemanja pokojnine sicer vplivajo zakonski razlogi (milejši pogoji upokojitve v preteklosti) in daljšanje življenjske dobe uživalcev, v letih 2020 in 2021 pa tudi posledice epidemije COVID-19.
- Na dejansko upokojitveno starost uživalcev starostne pokojnine vplivajo v zakonu določeni bonusi in malusi. Bonusi jo zvišujejo, saj jih upravičenec pridobi, če odloži upokojitev na čas po izpolnitvi pogojev. V letu 2022 je bilo do povečanja starostne pokojnine upravičenih 1781 žensk in 2882 moških (po začasnih podatkih za leto 2021 1514 žensk in 2881 moških). Malusi se odražajo v trajnem zmanjšanju starostne pokojnine, ker je bila ta po ZPIZ-1 uveljavljena pred dopolnitvijo polne starosti z doseženo pokojninsko dobo in ne delovno dobo, po ZPIZ-2 pa v trajnem zmanjšanju predčasne pokojnine. V letu 2022 je starostno pokojnino s trajnim znižanjem ter predčasno pokojnino uveljavilo 78 žensk in 34 moških (po začasnih podatkih za leto 2021 pa 124 žensk in 63 moških).
- Ena od bistvenih sprememb, ki jo je prinesla novela ZPIZ-2G, se nanaša na urejanje dvojnega statusa, in sicer so s 1. januarjem 2020 tisti zavarovanci, ki so izpolnjevali pogoje za starostno pokojnino, namesto dotodanjih 20 odstotkov dobili izplačilo v višini 40 odstotkov, ki pa je omejeno na največ tri leta nadaljnje vključenosti v obvezno zavarovanje za polni delovni ali zavarovalni čas, nato pa je zavarovanec upravičen do 20 odstotkov starostne pokojnine vse do prenehanja obveznega zavarovanja s polnim delovnim oziroma zavarovalnim časom. Povprečno število uživalcev dela starostne ali predčasne pokojnine se je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 povečalo za 15,3 odstotka, na 16.357 uživalcev, pri čemer je 20 odstotkov predčasne pokojnine prejelo 8 zavarovancev, 16.349 zavarovancev pa je prejelo 40 odstotkov starostne pokojnine. Del predčasne ali starostne pokojnine je prejelo 40,0 odstotka žensk in 60,0 odstotka moških.
- V strukturi prihodkov Zavoda se je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 za 0,7 odstotne točke znižal delež davčnih prihodkov, posledično pa se je zvišal delež transfernih prihodkov za 0,5 odstotne točke. Transferni prihodki predstavljajo predvsem tekočo (4,5 odstotka v strukturi prihodkov) in dodatno obveznost (12 odstotkov v strukturi prihodkov) državnega proračuna ter v letih 2021 in 2022 druga prejeta sredstva iz državnega proračuna za tekočo porabo COVID-19. Delež drugih prihodkov se je zvišal za 0,2 odstotne točke, predvsem iz razloga, ker je Zavod v letu 2022 prejel višji znesek dividend Zavarovalnice Triglav, d. d., kot v letu 2021. V strukturi skupnih prihodkov Zavoda predstavljajo davčni in transferni prihodki 99,4 odstotka (99,7 odstotka v letu 2021).
- Davčni prihodki so bili v letu 2022 realizirani v višini 5.396.363.643 evrov oziroma 101,6 odstotka načrtovanih z Rebalansom Finančnega načrta zavoda za leto 2022 (v nadaljnjem besedilu: RFN 2022). Višji delež davčnih prihodkov je posledica višjih prihodkov od prispevkov za socialno varnost. V primerjavi z letom 2021 so bili davčni prihodki za 7,2 odstotka oziroma 364,7 milijona evrov višji.
- Zavod je v letu 2022 iz državnega proračuna Republike Slovenije prejel skupaj 1.106.925.738 evrov (kar je 8,9 odstotka oziroma 107,7 milijona evrov manj, kot je bilo načrtovano v RFN 2022, od tega 301.877.891 evrov iz naslova tekoče obveznosti državnega proračuna (po 161. členu ZPIZ-2) ter 805.047.847 evrov iz naslova dodatne obveznosti (po 162. členu ZPIZ-2).
- V letu 2022 so se pokojnine in drugi prejemki uskladili dvakrat. Redna uskladitev pokojnin in drugih prejemkov je bila izvedena v februarju 2022, z veljavnostjo od 1. 1. 2022, in je znašala

4,4 odstotka. Na podlagi novele Zakona o dopolnitvi Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 10/22; v nadaljnjem besedilu: ZPIZ-2L) pa je bila izvedena še dodatna uskladitev pokojnin in nadomestil iz invalidskega zavarovanja, ki je bila namenjena odpravi zaostankov pri usklajevanju pokojnin uživalcev, upokojenih v različnih obdobjih. Iz tega razloga so bili odstotki različni, tako, da so se pokojnine in ostali prejemki s 1. 1. 2022 povečali za:

- - 3,5 odstotka, če so bili uveljavljeni do 31. 12. 2010,
- - 1,7 odstotka, če so bili uveljavljeni od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2011, in
- - 1 odstotek, če so bili uveljavljeni od 1. 1. 2012 dalje.

Za 1 odstotek sta se uskladili tudi najnižja in zagotovljena pokojnina ter najnižji znesek invalidske pokojnine.

- Iz naslova epidemije, blaženja energetske in splošne druginje z namenom izboljšanja materialnega položaja upokojencev, je bilo v letu 2022 sprejetih več ukrepov. Solidarnostni dodatek je bil izplačan v januarju 2022 in v mesecu aprilu 2022, dodatno je bil zagotovljen še energetski dodatek, ki se je lahko uveljavljal na centrih za socialno delo še do 28. februarja 2023. V mesecu novembru in decembru 2022 je bil upokojencem in prejemnikom nadomestil iz invalidskega zavarovanja izplačan druginjski dodatek v obliki povečanja dela prejemkov v višini 4,5 odstotkov od zneska prejemka, ki ga je uživalec prejel v mesecu oktobru 2022.
- Zneski dodatka za pomoč in postrežbo (v nadaljnjem besedilu: DPP) so se od 1. januarja 2022 do 28. februarja 2022 izplačevali še v skladu s Sklepom o uskladitvi in zneskih dodatka za pomoč in postrežbo od 1. januarja 2019 (Uradni list RS, št. 12/19), po katerem je DPP za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb znašal 300,00 eura, za opravljanje večine osnovnih življenjskih potreb 150,00 eura, za najtežje kategorije upravičencev pa 430,19 eura. Po uskladitvi za 4,9 odstotka s 1. marcem 2022 pa je znesek DPP za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb znašal 314,70 eura, za opravljanje večine osnovnih življenjskih potreb 157,35 eura, za najtežje kategorije upravičencev pa 451,27 eura.
- V januarju in februarju 2022 so se invalidnine za telesno okvaro izplačevale še v skladu s Sklepom o uskladitvi in zneskih invalidnin za telesno okvaro od 1. januarja 2019 (Uradni list RS, št. 12/19), po katerem so invalidnine za telesno okvaro, ki je bila posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, znašale od 42,58 do 102,17 eura, invalidnine za telesno okvaro kot posledico poškodbe izven dela ali bolezni pa od 29,80 do 71,52 eura. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 29/22; v nadaljnjem besedilu: ZPIZ-2M), ki se je začel uporabljati 1. aprila 2022, je ponovno uvedel redno usklajevanje invalidnin za telesno okvaro, in sicer po Zakonu o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 114/06, 59/07 – ZŠtip, 10/08 – ZVarDod, 71/08, 98/09 – ZIUZGK, 62/10 – ZUPJS, 85/10, 94/10 – ZIU, 110/11 – ZDIU12, 40/12 – ZUJF, 96/12 – ZPIZ-2, 59/19, 81/19 – ZSDP-1C, 92/21 – ZSDP-1E in 153/22 – ZSDP-1F). S 1. marcem 2022 so se invalidnine za telesno okvaro, nastale zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, uskladile za 4,9 odstotka in znašajo od 44,67 do 107,18 eura, invalidnine za telesne okvare, nastale zaradi bolezni ali poškodbe izven dela, pa znašajo od 31,26 do 75,02 eura.
- Do letnega dodatka so bili v letu 2022 v skladu z Zakonom o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2022 in 2023 (Uradni list RS, št. 187/21, 206/21 – ZDUPŠOP, 129/22, 140/22 – ZSDH-1A in 150/22 – ZIPRS2324) ponovno upravičeni vsi upokojenci, in sicer v petih različnih zneskih, pri čemer so se v primerjavi z letom 2021 spremenile višine in mejni zneski za izplačilo letnega dodatka.
- Z novelo ZPIZ-2M, ki se je začela uporabljati 1. aprila 2022, je bil na novo določen najnižji znesek pokojnine zavarovancev, ki so bili pretežni del zavarovalne dobe zavarovani za ožji obseg pravic iz naslova opravljanja kmetijske dejavnosti in so dopolnili pokojninsko dobo v enaki

višini, kot je predpisana za pridobitev pravice do starostne pokojnine pri najnižji starosti. Ta pokojnina je bila določena v enaki višini kot najnižji znesek invalidske pokojnine.

- Najnižja starostna oziroma invalidska pokojnina uživalca, ki je dopolnil pokojninsko dobo, predpisano za pridobitev pravice do starostne pokojnine pri najnižji starosti, to je zagotovljena pokojnina, je od 1. januarja 2022 znašala 653,75 evra. Do zagotovljene pokojnine je bilo v decembru upravičenih 84.997 uživalcev starostne in invalidske pokojnine, od tega 76.271 uživalcev starostne pokojnine (44.438 žensk in 31.833 moških) in 8.726 uživalcev invalidske pokojnine (5.441 žensk in 3.285 moških).
- Najnižja pokojninska osnova od 1. januarja 2022 znaša 1.024,75 eura in je v primerjavi z letom 2021 povprečno višja za 8,1 odstotek. Najvišja pokojninska osnova je znašala 4.099,00 eura in je v primerjavi z letom 2021 povprečno višja za 8,1 odstotka.
- Razmerje med povprečno starostno pokojnino brez sorazmernih delov pokojnin in delnih pokojnin ter povprečno neto plačo se je v letu 2022 povišalo na 67 odstotkov (64,1 odstotka v letu 2021), razmerje med povprečno starostno pokojnino brez sorazmernih delov pokojnin in delnih pokojnin z dopolnjenimi 40 ali več leti pokojninske dobe in povprečno neto plačo se je prav tako zvišalo na 74,1 odstotka (71,4 odstotka v letu 2021). Tudi razmerje med povprečno neto starostno pokojnino in povprečno neto plačo se je v letu 2022 zvišalo na 59,3 odstotka (56,9 odstotka v letu 2021).
- Povprečna mesečna bruto starostna pokojnina brez uživalcev sorazmernega dela pokojnine in uživalcev delne pokojnine je v letu 2022 znašala 888,66 eura, kar je za 8,3 odstotkov več v primerjavi z letom 2021. Povprečna starostna pokojnina z dopolnjenimi 40 ali več leti pokojninske dobe (brez sorazmernih delov pokojnin in delnih pokojnin) je v letu 2022 znašala 984,56 eura in je bila v primerjavi s predhodnim letom višja za 7,4 odstotke.
- V letu 2022 je bilo iz naslova začasnega in občasnega dela študentov in dijakov v pokojninsko blagajno vplačanih za 77.275.336 eurov prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (62.487.669 eurov v letu 2021). Po podatkih Finančne uprave Republike Slovenije je bilo v letu 2022 v okviru tega dela plačanih prispevkov za 97.957 oseb, ki so v povprečju pridobile 2 meseca in 17 dni pokojninske dobe (leto 2021: 889.497 oseb, povprečno 2 meseca in 14 dni pokojninske dobe). Med njimi je bilo 49,7 odstotka starih od 20 do 24 let, 38,1 odstotka starih od 15 do 19 let in 11,6 odstotka starih od 25 do 29 let. 55 odstotkov je bilo moških.
- Na podlagi določbe 134.a člena ZPIZ-2 je Zavod v letu 2022 za obdobje obračuna plač od oktobra 2021 do septembra 2022 poslal 30.575 obvestil (31.820 v letu 2021) zavarovancem o nepredloženem obračunu davčnega odtegljaja s strani njihovega delodajalca, kar je za 3,9 odstotka manj kot leta 2021, in 11.166 pozivov zavezancem (delodajalcem) k izplačilu plače in predložitvi obračuna davčnega odtegljaja, kar je za 12,3 odstotka manj kot v letu 2021 (12.733).